USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **T. T. P.,** zastoupená Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem, se sídlem Vinohradská 22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 11. 2016, č. j. OAM-416/ZA-ZA11-HA10-2016, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 7. 2017, č. j. 42 Az 1/2017 – 28,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně je státním příslušníkem Vietnamské socialistické republiky, do České republiky přicestovala dne 5. 2. 2016 na návštěvu svých dětí a vnoučat (syn žalobkyně na území České republiky žije od roku 2008, dcera od roku 2007, obě děti jsou zletilé). Dne 26. 4. 2016 podala žádost o mezinárodní ochranu, v níž uvedla, že na území České republiky chce zůstat se svou rodinou a bojí se vrátit zpět do Vietnamu za svým manželem, který ji bije. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Žalobkyně podala proti napadenému rozhodnutí žalobu, kterou Krajský soud v Ústí nad Labem v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“). K přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí konstatoval, že z odůvodnění je jasně seznatelné, z jakých důvodů žalovaný žalobkyni mezinárodní ochranu nepřiznal, jakými úvahami se řídil a z jakých podkladů a skutkových okolností vycházel. K věci samé uvedl, že obavy žalobkyně z psychického a fyzického teroru ze strany jejího manžela nepředstavují azylově relevantní důvod. Země původu žalobkyně definuje domácí násilí jako trestný čin, v zemi jsou dostupné spolehlivé rezidence pro oběti

domácího násilí a v případě návratu žalobkyně do země původu existují orgány, na které se může obrátit. Žalobkyně již dle svého vlastního tvrzení svou situaci se státními orgány řešila a její manžel byl předvolán k výslechu na policii. Žalobkyně (ani nikdo z jejích rodinných příslušníků) nikdy nebyla členkou žádné politické strany ani politického hnutí. V řízení nebylo prokázáno, že by byla pronásledována za uplatňování základních práv a svobod nebo za své názory, přesvědčení či příslušnost k určité sociální skupině. Přes relativní stručnost vypořádání neudělení humanitárního azylu žalovaný řádně zohlednil jak osobní situaci žalobkyně, tak i stav v její zemi, přičemž nepřekročil meze správního uvážení. Žalobkyně nadto žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu neuvedla. K právu na rodinný a soukromý život krajský soud konstatoval, že na území České republiky žijí dvě z jejích čtyř zletilých dětí, které zde žijí samostatně se svými rodinami již přes deset let. Krajský soud souhlasí se závěrem žalovaného, že s ohledem na dostupné zprávy o zemi původu, které jsou součástí správního spisu, žalobkyni v případě návratu do vlasti nehrozí mučení ani nelidské či ponižující zacházení. Vietnamské státní orgány se problematikou domácího násilí zabývají, a to i preventivně, a jsou schopny stěžovatelce poskytnout potřebnou ochranu. Závěrem krajský soud poznamenal, že žalobkyni nic nebrání řešit svou situaci skrze pobytová oprávnění.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti napadenému rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, ve které předně namítá nedostatečné zjištění skutkového stavu. Uvádí, že na území České republiky má dvě zletilé děti, které se o ni starají. Neudělením mezinárodní ochrany bylo zasaženo do stěžovatelčina práva na soukromý a rodinný život. Při návratu do země původu bude vystavena psychickému a fyzickému násilí ze strany svého manžela, což pro ni představuje vážné nebezpečí. Podklady, ze kterých žalovaný vycházel, jsou podle stěžovatelky paušalizující a bagatelizují nebezpečí, kterému může být vystavena. Ochrana žen ve Vietnamu je nedostatečná, stěžovatelce se opakovaně od státních orgánů nedostalo pomoci. Z těchto důvodů jí měl být udělen humanitární azyl dle § 14 zákona o azylu. Žalovaný překročil své správní uvážení, neboť z odůvodnění není patrno, z jakých konkrétních osobních poměrů stěžovatelky a okolností v zemi původu žalovaný vycházel.

[4] Stěžovatelka dále brojí proti argumentaci žalovaného, že o mezinárodní ochranu nezažádala neprodleně po příjezdu do České republiky. Podle stěžovatelky je zcela pochopitelné, že tak učinila teprve v situaci, kdy reálně hrozilo, že se do země původu bude muset vrátit. S odkazem na metodickou Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků (vydanou v roce 1992 Úřadem vysokého komisaře pro uprchlíky Organizace spojených národů) uvádí, že „*je na místě ptát se*“, zda je v jejích možnostech prokázat své tvrzení o skutečné hrozbě nebezpečí a absenci pomoci v zemi původu a zda je zcela nepochybné, že v případě jejího návratu nebude docházet k fyzickému týrání a zesměšňování. Stěžovatelka dále bez bližšího odůvodnění namítá, že její vycestování je v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, konkrétně s čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech a s Úmluvou o právech dítěte.

[5] Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožňuje s odůvodněním napadeného rozsudku a upozorňuje, že stěžovatelka v kasační stížnosti pouze opakuje

žalobní tvrzení, aniž by výslovně uvedla, v čem spatřuje konkrétní pochybení krajského soudu.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud se kasační stížností zabýval nejprve z hlediska splnění formálních náležitostí. Konstatoval, že stěžovatelka je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátem.

[7] Poté se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná. Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost odůvodněno. Přestože by v tomto případě bylo možné kasační stížnost odmítnout bez odůvodnění, Nejvyšší správní soud nad rámec zákonného požadavku stručné odůvodnění svého usnesení připojuje.

[8] Podle § 104a s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, jestliže ta svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“ byl v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (dostupné stejně jako ostatní zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z www.nssoud.cz), vyložen tak, že kasační stížnost bude posouzena jako přijatelná v případě, že (1) vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikatorní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[9] Vzhledem k tomu, že ohledně důvodů přijatelnosti stěžovatelka nic neuvádí, Nejvyšší správní soud se mohl touto otázkou zabývat pouze v obecné rovině za použití shora nastíněných kritérií.

[10] K námitce týkající se nedostatečného zjištění skutkového stavu Nejvyšší správní soud konstantně uvádí, že povinností žalovaného je posoudit žádost o udělení mezinárodní ochrany na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, z hlediska všech zákonných forem mezinárodní ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107, publ. pod č. 2289/2011 Sb. NSS). V posuzovaném případě tak žalovaný učinil a dospěl k závěru, že tvrzení uváděná stěžovatelkou ani skutečnosti, které vyšly v průběhu řízení najevo, neodůvodňují udělení některé z forem mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona o azylu.

[11] Možným pronásledováním ze strany soukromých osob v zemi původu a vlivu této okolnosti na udělení některé z forem ochrany dle zákona o azylu se Nejvyšší správní soud již opakovaně zabýval (např. v rozsudku ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, či v usnesení ze dne 29. 3. 2016, č. j. 1 Azs 10/2016 – 26). Nejvyšší správní soud rovněž

ustáleně judikuje, že pouhou nedůvěru občana ve státní instituce zdůvodňovanou tvrzením, že nejsou schopny jej ochránit proti kriminálním živlům, rovněž nelze podřadit pod důvody pro udělení azylu (rozsudek ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 – 37, či usnesení ze dne 14. 3. 2016, č. j. 2 Azs 302/2015 – 49).

[12] K otázce humanitárního azylu se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, v němž uvedl, že mezi obvyklé důvody *„lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory […]*". V řízení před správními soudy nelze zpochybňovat neudělení humanitárního azylu, nýbrž lze pouze konstatovat případné vybočení žalovaného ze zákonem stanovených mantinelů pro správní uvážení. *„Azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu… Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry"* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48, či usnesení ze dne 24. 2. 2016, č. j. 6 Azs 267/2015 – 23). Stěžovatelka překročení správního uvážení sice tvrdí, ale nijak neodůvodňuje. Nejvyšší správní soud tedy pouze uvádí, že přezkum krajského soudu byl zcela v intencích ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu.

[13] Ohledně zásahu do soukromého a rodinného života Nejvyšší správní soud již opakovaně vyslovil, že neudělení mezinárodní ochrany zpravidla neznamená natolik intenzivní zásah, aby byl rozporný s mezinárodními závazky ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. O povinnosti státu respektovat volbu země společného pobytu osob lze uvažovat v naprosto výjimečných případech. Obecně však Nejvyšší správní soud zásah do soukromého a rodinného života za azylově relevantní důvod nepovažuje, a není tedy namístě zabývat se přiměřeností rozhodnutí ve vztahu k soukromému a rodinnému životu stejným způsobem jako v případě správního vyhoštění cizince (srov. rozsudky ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 – 69, a ze dne 8. 1. 2009, č. j. 2 Azs 66/2008 – 52, či usnesení č. j. 6 Azs 166/2016 - 28 ze dne 27. 9. 2016).

[14] Závěr krajského soudu o azylové irelevantnosti snahy o legalizaci pobytu je zcela v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu. Smyslem institutu mezinárodní ochrany je poskytnout ochranu těm, kteří skutečně a oprávněně mezinárodní ochranu potřebují; jde tak převážně o institut humanitární (rozsudek Soudního dvora ze dne 26. 2. 2015 ve věci C – 472/13, *Andre Lawrence Shepherd*, bod 32, dostupný na http://curia.europa.eu/). Snaha o legalizaci pobytu není azylově relevantním důvodem (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 5/2003 – 46, publ. pod č. 18/2003 Sb. NSS, či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2017, č. j. 2 Azs 264/2016 - 59). Podání žádosti o mezinárodní ochranu nikoli bezprostředně poté, co k tomu má žadatel příležitost, jak z hlediska zeměpisného, tak i časového, nýbrž až když stěžovateli hrozí návrat do země původu, stěžovatele v řízení o udělení mezinárodní ochrany značně diskvalifikuje (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 – 81).

[15] Námitku týkající se rozložení důkazního břemene stěžovatelka neuvedla v řízení o žalobě, a proto je dle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná. Pro úplnost je nicméně třeba poznamenat, že i touto otázkou se Nejvyššího správního soudu již opakovaně zabýval. Podle ustálené judikatury existují v řízení o udělení mezinárodní ochrany dvě základní povinnosti – břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je samotný žadatel, z obsahu jeho žádosti se pak v následujících fázích vychází. Žadatele stíhá břemeno tvrzení, důkazní břemeno je následně rozloženo mezi něj a správní orgán. Správní orgán je povinen k tvrzením uvedeným v řízení o mezinárodní ochraně zajistit maximální možné množství důkazů a obstarat dostatečně přesné, aktuální a důvěryhodné informace o zemi původu žadatele (srov. rozsudek ze dne 26. 10. 2016, č. j. 1 Azs 214/2016 – 32, či usnesení ze dne 20. 6. 2013, č. j. 9 Azs 1/2013 - 38, ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014 – 48, či již zmiňované usnesení č. j. 2 Azs 264/2016 - 59). Námitku týkající se porušení mezinárodních závazků stěžovatelka, kromě citace dotčených ustanovení a pravidel, nijak neodůvodnila (zejména neuvedla, jakým konkrétním způsobem byly mezinárodní závazky porušeny v jejím případě), Nejvyšší správní soud se jí proto nemohl blíže zabývat.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou zdejšího soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně; nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu; ani nebylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené a jasné soudní judikatury, či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyššímu správnímu soudu tudíž nezbylo než podanou kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítnout pro nepřijatelnost.

[17] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. září 2017

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu